

на общо-българската кауза. Отъ туй гледище неговитѣ заслуги за цѣлокупния български народъ сж неоеценими.

За да се разбере историческото значение на Н. П. Игнатиева за нашето отечество, трѣбва да се не забравя, че въпрѣки завършеното по онова време народно възраждане, за европейското обществено мнение, български народъ едвамъ съществувахе. Въ сжщото невежество тѣняха, може да се каже, и професионалнитѣ дипломати. Подъ названието България тѣ обикновено разбираха Долня Мизия между Дунава и Балкана. За доказателство може да ни послужи и кръстената въ Берлинъ чисто българска областъ Източна Румелия, въ която се очакваше да се чуе гласа, ако не на небългарско мнозинство, въ всѣки случай на внушително грѣцко-турско малцинство. Заслужва да се отбелѣжи, че това става следъ разгласенитѣ въ цѣлия свѣтъ ужаси, на които бѣ изложено населението въ южна България презъ злокобната 1876 година!.. За дебелото невежество на дипломатията по тоя въпросъ назидателно е старанието английския и австро-унгарския кабинети да преобърнатъ южната частъ на егнографна България въ нѣкаква автономна грѣцка областъ. За такава бълнува графъ Андраши, готовъ подъ това условие да възприеме ликвидацията на Европейска Турция! Тази сжщата въображаема грѣцка областъ блазни и мъркизь Солсбъри, когато разпѣва на кръсть Санъ-Стефанска България.

Въпрѣки всичко това напластено невежество на дипломатията или по-добре тъкмо заради това графъ Игнатиевъ съ право тържествува въ Цариградската Конференция. Свикана по инициатива на Англия, тя трѣбваше, между друго, да изработи програмата за въвеждане на реформи въ възстаналитѣ области Босна и Херцеговина и въ обаярената съ кръвта на десетки хиляди деца, жени и старци България. Първоначалното становище на Англия бѣше, по възможностъ, да се не засѣга престижа на Турция съ намѣсата на Великитѣ Сили въ нейната администрация. Австро-Унгария же, отъ своя страна, обладана отъ заднята мисълъ да тури сама ръка на Босна и Херцеговина, е всячески спѣвала дѣлото на реформитѣ. Обаче, благодарение на своята вѣщина и ловкостъ, графъ Игнатиевъ отстранява всички препятствия и неустено става господаръ на положението. И наистина, изработения отъ конференцията проектъ предвижда коренни реформи въ тритѣхъ области. На чело на администрацията въ България, раздѣлена на две половини — източна и западна, сгон губернаторъ, назначенъ съ съгласието на силитѣ; нему въ помощъ се създава областно събрание, въ което предлежи да се чуе